

RUTA LOCAL: Un tomb pel poble fins a l'ermita de St. Antoni

SINOPSI:

En aquest recorregut esperem que t'emportis la millor impressió d'Alforja un antic recinte emmurallat amb més de 8 segles d'història. És un viatge al nostre passat i el nostre present a través dels racons i edificacions més emblemàtiques de la nostra vila. A més a més et proposem, visitar l'ermita de St. Antoni, en un paratge encantador a menys d'1 km del nucli antic on brolla una aigua de qualitat excepcional. El Parc és un lloc perfecte per a deixar el cotxe. Les piscines públiques i els restaurants que l'envolten són també un bon entorn on finalitzar l'excursió.

DESCRIPCIÓ DEL RECORREGUT:

El **Parc dels Amics d'Alforja** (00) és el millor lloc per deixar el cotxe. Les **piscines** públiques (sobretot si és estiu) i els restaurants que l'envolten són també el millor entorn on finalitzar l'excursió. En el cas de no trobar-hi places lliures pots dirigir-te a la nova **àrea d'aparcament** (01) propera a la rotonda.

Començaràs el recorregut passant pel costat del **cementeri** (02) i baixant pel carrer de les Creus fins a arribar al **rentador nou i la font de més Amunt** (03) lloc on abans es trobaven les dones del poble al anar a rentar la roba i fer safareig. Seguidament entraràs al poble pel carrer de la Font fins a la **Casa de Cultura** (04) ubicada on antigament hi havia un convent de les Carmelites Descalces, baixa per les escales del lateral esquerre, fins a la **plaça de les Monges** (05) allí hi ha un escenari d'obra on tenen lloc alguns dels esdeveniments més importants del nostre poble. Posteriorment continua per unes altres escales, al costat de les quals hi ha una pendent adaptada per a discapacitats i girant a la dreta t'incorporaràs al carrer de la Font, antany ple de comerços (avui no tant) fins a fer cap al davant del mític **cine Teatre Nou o cine del Pepolla** (06) avui en desús.

Al costat del cine veuràs el **porxo del Roca** (07) per aquí, carrer amunt, arribaràs a una gran zona, **la plaça del Castell** (08) on podràs apreciar alguns fragments de muralles i una torre antiga des d'on es governava el destí d'aquestes terres. A l'extrem oposat al que has entrat a la plaça i cap a l'esquerra, busca l'estret carrer del **Manegot**, canviat fa uns quants anys a **Ramon de Ganagot**, (09), amo i senyor d'Alforja. Aquest et conduirà novament al carrer de la Font pràcticament davant de l'escala del Cor i al seu costat **cal Flanxo** (10) un dels cafès amb més encant del poble. A continuació hi ha l'**Ateneu Cultural Josep Taverna** (11). De fet ja ens trobem a la **plaça de Dalt** (12) dominada per **cal Botó** (13) una antiga casa senyorial reconvertida actualment en Casal dels Avis. Continuarem el recorregut pel carrer Nabil Alt, per la dreta del casalot. Seguim recte avall, abans d'arribar al **pont de la Balcella** (16) construït als anys 50, podrem veure, en un carreró a la dreta la **font de l'Abeurador** (14). Aquí encara es poden apreciar restes del portal del Pallaç, una de les antigues entrades del poble. Una mica més enllà queda el **Sol de la Cluca** (15).

Arribat a aquest punt hem de decidir si volem continuar fins a l'ermita de **St. Antoni** (21) distant 1 km o si ens limitarem a recórrer únicament el poble. Si solament volem quedar-nos a la vila, girem a l'esquerra pel carrer Pla de Nabil i continuem l'explicació més endavant (al paràgraf següent), si volem visitar l'ermita i la creu de Pedra continuarem creuant el Pont i avançarem pel camí de St. Antoni, a la nostra dreta veurem la **plaça de la Riba** (17) i més endavant arribarem a la **creu de Pedra** (18) que antigament indicava una important cruïlla de camins. No molt lluny d'aquí trobarem a la dreta la senzilla **capella de St. Antoni Petit** (19), restaurada recentment, just davant d'aquesta surt un senderó, també recuperat actualment aquest era un **antic camí** (20) a l'ermita fins que la riuada de 1994 va arrasar amb tot, per aquí arribaràs molt ràpidament ascendint per unes escales de fusta, que et deixaran just davant de l'**ermita de St. Antoni** situada en un magnífic paratge ple de vegetació i amb una font d'aigua deliciosa que antigament es venia embotellada. Podràs contemplar una important pintura mural de Jaume Queralt o prendre alguna cosa al bar mentre contemples Alforja des de lluny. Per tornar al poble pots fer-ho per on has vingut o seguir per la pista que surt des de l'ermita, on uns metres més endavant veurem el **llit de la riera** (22) l'hem de creuar i seguir, per la dreta, el camí per tornar al poble.

Estarem desfent el camí sobre els nostres passos fins a ser novament al pont de la Balcella on continuarem pel carrer **Pla de Nabil** (23) on ben aviat veurem una de les parets de l'església, si mirem bé podem observar, just a la seva cantonada, esculpida en pedra, una data: 1637, any que finalitza la primera etapa constructiva. Girem a la dreta, per veure **cal Batllet** (24) un dels casalicis més antics del poble si atenem a la data que figura en la seva gran portalada 1522. En el seu interior alberga una enigmàtica capella enrajolada, que fa pensar en la possibilitat que fos, antigament, la residència de l'Arquebisbe de Tarragona i

senyor feudal d'aquestes terres. Continuant per aquest estret carreró passarem per davant de la **font del Bolcador** (25) adossada a "ca la Jove" on si pot contemplar un rellotge de sol amb data de 1820, també aquesta fou la casa natal de reconegut escultor local **Josep S. Jassans**, un racó evocador que pel que sembla també captivà a Joaquim Mir. Una mica més avall, just on s'eixampla el carrer passarem pel que fou la **casa de Josep Fusté** (26), continuarem per aquest carreró fins al final just on té la seva actual **residència** el conegut pintor **Jaume Queralt** (27) continuant per aquest farem cap a la continuació del carrer Major una mica més amunt a la nostra esquerra veurem una de les grans cases pairals: **cal Fernando** (28), una antiga apotecaria on podràs observar una curiosa finestra enreixada a través de la qual es despatxaven els medicaments. Però ara cal que baixem, veuràs al final del carrer el **Portal de l'Hospital** (29) l'antiga entrada principal del poble (catalogat com a Bé d'Interès Nacional) estaràs observant un dels pocs vestigis que queden de l'antiga muralla que defensava la vila, i on encara és possible observar els golfos de l'antiga porta. L'esmentat hospital que dóna nom a aquest barri, estava segons Josep Fusté, a extramurs immediatament a la dreta, a la portalada podem veure la data de 1747.

Un cop travessat el portal dirigeix-te a la dreta, a continuació d'una suau baixada coneguda antigament com l'Empedrat, just on es troben el barranc del Rave i el de les Creus, arribaràs al que queda de l'antiga font de St. Jaume. La veuràs incrustada a la paret de cal Serraller i protegida per una volta de llibre encara visible, la Font fa moltíssims anys que està soterrada. Al seu costat el **bassot de Més Avall** on antigament hi havia el molí de dalt del que encara és possible veure una portalada de mig punt amb dovelles de calcària que ara esta tapiada, al damunt hi ha la **bassa del Molí** (30) el seu perímetre és triangular, ja que s'adapta a la forma del ribàs on està encimbellada, és molt anomenada doncs la immortalitzà Joaquim Mir en el seu famós quadre *El Mirall de l'Església*, avui al museu de Montserrat. Abans de pujar per entrar al poble pots passar pel **Fossar Vell** (31), on suposadament hi havia un cementiri jueu.

Torna novament al **portal de l'Hospital** (29) i puja pel **carrer Major**, antigament el carrer principal de la vila, una mica després de **cal Fernando** (28) i a l'esquerra trobaràs la bella portalada de **cal Vicari** (32) amb carreus molt ben treballats i un escut amb un arbre i la data de 1628, actualment hi ha un forn de pa. Gairebé al final trobaràs a l'esquerra la **placeta de l'Abadia** (33) i la impressionant façana renaixentista de **l'església de St. Miquel** (34) orientada cap a la sortida del sol amb el seu majestuós campanar de 55 metres, el segon més alt de la província i d'on es pot observar el cap de Salou. Després de visitar l'església travessarem el carrer Major i caminarem fins al final de l'estret **carreró de St. Antoni** (35) per contemplar un dels raconets més encantadors de la vila, l'antic **call Jueu** i la capella de St. Antoni damunt una de les antigues portes de la muralla.

Retrocedirem i girem a la dreta fins arribar al capdamunt del carrer Major, la casa que fa cantonada a la dreta just al començament de la baixada és cal vidu, fins a la meitat del segle passat era la presó. Ara ens endinsarem en un altre espai de gran significació on encara es respira l'encant medieval, la **plaça del Mercadal** (37) famosa pels seus porxos i arcades de pedra roja, la plaça està dominada per l'antic casalic de **cal Miroso** (36), a l'altre costat l'Ajuntament i al mig de tot hi ha una font amb un Sant Crist col·locat durant la postguerra. Com el seu nom indica és el lloc on se celebrava des de tota la vida el mercat local, actualment els dimecres. **Les escales del Cor** a l'extrem esquerre de la plaça va ser un altre dels racons on Joaquim Mir va trobar la inspiració.

Al costat de la casa de la vila hi ha cal Lluç, que destaca perquè està coronat per un singular cimbori. A partir d'aquí continuarem el nostre recorregut sortint pel carrer Mercadal. Passarem per la **casa natal del filòsof alforgenc Octavi Fullat** (38) fins a desembocar en l'avinguda Catalunya just on hi ha un fragment d'una antiga **creu de terme** (39) que indica una altra de les possibles entrades al clos emmurallat. Ens dirigirem cap a la dreta on hi havia la Font de la Pitja a l'inici del carrer Nou i adossada a la casa que fa cantó amb l'avinguda de Catalunya (va ser construïda als anys 60 i trenta pocs anys després perquè la propietària alegava que li donava humitat a la casa). Continuant per l'avinguda de Catalunya, trobarem el **restaurant cal Pepe** i a continuació **la Cooperativa** (40) on és possible adquirir els nostres productes autòctons: oli, mel, vi, melmelades, avellanes, etc. En passar la carretera farem cap a **cal Cotxero**, **actualment del Bondrià**, on a més a més dels esmentats productes podràs trobar la famosa llonganissa d'Alforja. A poca distància d'aquí hi ha la **Nau** i el **restaurant del Parc** un parell de llocs més on és possible menjar bé per un mòdic preu.

Nota: El recorregut que et proposem no és més que una recomanació que pots seguir al peu de la lletra o pots modificar segons interessos.

VISITES GUIADES ALFORJA

És possible concertar visites guiades pel nucli antic que inclouen la pujada al campanar de l'església, d'on a més a més de fer-te una idea general del poble, gaudiràs d'una privilegiada vista de la Vall d'Alforja i de molt més enllà. Les visites recorren tot el nucli històric del poble, seguint el mateix itinerari que apareix al mapa amb una durada de 2 h aproximadament. L'horari de les visites serà segons convingui. Cada visita acollirà un mínim de 10 i un màxim de 30 persones. Les visites tenen un cost de 5 euros, i la recaptació es destinarà al manteniment de l'església. Envia un correu i ens posarem en contacte tan aviat com ens sigui possible.

PER LES VISITES CAL RESERVA PRÈVIA

DESTINATARIS: PÚBLIC FAMILIAR I ADULT, GRUPS CONCERTATS

DURADA: 2 h aproximadament

ORGANITZA: PARRÒQUIA D'ALFORJA (Antoni Pujals)

WAYPOINTS:

00- Parc Amics d'Alforja i piscines, 01- Pàrquing rotonda, 02- Cementiri d'Alforja, 03- Rentador Nou i font de més Amunt, 04- Casa de Cultura, 05- Plaça Monges, 06- Cinema Teatre Nou o cine del Pepolla, 07- Porxo del Roca i carrer de la Font, 08- Castell d'Alforja, 09- Carrer Ramon de Ganagot, 10- Cal Flanxo, 11- Ateneu Cultural Josep Taverna, 12- Plaça de Dalt, 13- Cal Botó, 14-Font de l'Abeurador, 15- Sol de la Cluca, 16- Pont de la Balcella, 17- Plaça de la Riba, 18- Creu de Pedra, 19- Capella de St. Antoni Petit, 20 -Antic camí de St. Antoni,21- Ermita de St. Antoni 22-Riera d'Alforja i cruïlla ermita de St. Antoni, 23- Carrer Pla de Nabril, 24- Cal Batllet, 25- Font del Bolcador i ca la jove, 26- Casa de Josep Fusté, 27- Casa del pintor Jaume Queralt, 28- Cal Fernando antiga apotecaria, 29- El Portal de l'Hospital, 30- Bassot més avall i bassa del Molí, 31-Fossar Vell, 32- Carrer Major, cal Vicari i c.Bolcador, 33- Placeta de l'Abadia, 34- Església Parroquial d'Alforja, 35- Carreró i capella de St. Antoni, 36- Cal Mirosa, 37- Plaça Mercadal i escales del Cor, 38- Casa Natal d'Octavi Fullat i Genís, 39- Creu de St. Sebastià, 40- Cooperativa Agrícola. Sense número: cal Pepe, cal Cotxero i Bondria, restaurant La Nau, restaurant el Parc.

FITXA TÈCNICA:

LLOC D'INICI: Parc Amics d'Alforja

TIPUS DE RUTA: circular

DIFICULTAT: fàcil

DURADA APROXIMADA: 2 h

RECORREGUT TOTAL: 3,6 km

DESNIVELL APROXIMAT: 20 m

ALTITUD: mínima 356 m, màxima 387 m

TIPUS DE CAMÍ: carrers i camins asfaltats

ANTICS CAMINS: antic camí de l'ermita recuperat

PASSOS PERILLOSOS: no

PUNTS D'INTERÈS: el Parc – font de més Amunt - el Castell – St. Antoni – el Portal de l'Hospital- font i bassa del Molí - l'església Parroquial – plaça Mercadal, etc. (Vegeu waypoints)

COBERTURA GPS I MÒBIL: GPS tota la ruta - cobertura Movistar

AIGUA: diverses fonts del poble i la font de St. Antoni (vegeu waypoints)

OPCIONS: ermita de St. Antoni

OBSERVACIONS: visita guiada amb pujada al campanar - organitzada per la Parròquia d'Alforja, contacte: apujalsr@uoc.edu

ON MENJAR: restaurant El Parc - Tel. 977 816 414, Bar Cotxero - Tel 669 567 230, La Nau 8 - tel 977 816 561, Cal Pepe - tel. 977816244, Cal Flanxo - tel. 977 816 0 04, Bar la Rotonda, La Xurrera d'Alforja - tel. 722 17 20 07, Restaurant Rixiu - tel. 977 054 894, Bar ermita de St. Antoni - tel. 606872067, Menjador de l'ermita de Puigcerver - el. 696 464 990

ON DORMIR: Mas Fullat - tel. 676 841 849, Mas Olivella - tel. 679 690 555 - Ermita de Puigcerver - tel. 696 464 990